

Mindennapis kis CSODÁK

„Meg kell tanulnunk együtt gondolkodni. Adni és elfogadni. Tenni valamit – az okok miatt és a célokért. Legfőképpen pedig a gyerekekért.”

Szerző: Cseh Anetta

» Ezek L. Ritók Nóra, az Igazgyöngy Alapítvány és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény vezetőjének a gondolatai, aki a Magyar Tehetség Nagykövete és Berettyóújfaluban és környékén segíti a hátrányos helyzetű embereket.

Saját érzelmekből Igazgyöngy-módszer

„Kezdő rajztanárként bementem a C osztályba, ahová többségében halmozottan hátrányos helyzetű, többször bukott, túlkoros cigánygyerekek jártak. Amikor beléptem a terembe, a nagy zajban meg sem hallották az én halk hangom. Hamar rájöttem, hogy a főiskolán elsajátított tanítási módszerek itt nem lesznek célravezetőek. Keresni kezdtem a megoldást” – emlékszik vissza a kezdetekre.

„Leültem középre, és elkezdtem portrékat rajzolni róluk. Lassan körém gyűltek. Az egyik fiú megjegyezte: »egészen jól tud rajzolni lány létére«... és akkor valami elkezdődött. Megindult egy olyan kapocs köztünk, amire már lehetett építeni. Olyan feladatokat találtam ki,

amik az ő szubkultúrájukhoz igazodnak, tetoválásokkal, grafitikkal, CD-borítók tervezésével keltettem fel az érdeklődésüket, nagy, közös képeket készítettünk együtt. Egyszer kaptunk nyomdai hulladékot – papírcsíkokat –, kitaláltam, hogy töltsük meg geometriai mintákkal, és ezekből szóttunk egy faliszőnyeget. Nagyon látványos volt, kitéttük a folyosóra, és akkor mindenki meglepődött, hogy »ezt a C-sek csinálták?!« – mosolyog.

„A saját alkotói munkámból, annak érzelmi hatásából próbáltam kifejleszteni egy olyan megközelítést, amiből kialakult a későbbi munkamódszerünk. A gyerekek megélték az alkotás csodáját, egyre nagyobb sikerek jöttek, elkezdtek nyerni a rajzpályázatokon.”

Támogatás helyett támadás

Mivel az iskolában, ahol tanított, egy szerencsétlen igazgatóváltás után nem támogatást, hanem támadást kapott, Nóra úgy döntött, hogy saját iskolát alapít. Ma már a berettyóújfalui járásban hat telephelyen huszonhárom települést fednek le.

„Évente körülbelül hatszáz gyerek jár hozzánk, ők ötszáz díjat hoznak a nemzetközi versenyekről, a világ minden pontjáról, Indiától Japánig. Dél-Amerikában, Kanadában, a világ minden országában, ahol írnak ki gyerek

képzőművészeti pályázatokat, és tudunk róla, küldünk alkotásokat. Nem az a célunk, hogy a hatszáz gyerekből hatszáz képzőművész legyen. Ez egy gyerekközpontú személyiségfejlesztő tevékenység. Azt szeretnénk, hogy egészséges lelkiületű, magasabb önbecsüléssel, érzékenységgel rendelkező gyerekek fejlődjenek nálunk. Ezeknek a hátrányos helyzetű gyerekeknek különösen jó, hogy megtapasztalják, ők is képesek valami csodát létrehozni.”

Kendő és madzag – a szegénység bugyrai

„Emlékszem egy kislányra, akit vittünk volna egy rajzpályázat eredményhirdetésére, mert nyert. Nem tudtuk, hogy el fog-e jönni, mert reggel korán kellett kelni, és nem volt ébresztőórájuk...Már majdnem indultunk, amikor megjelent Zsanett az anyukájával. A kislánynak a derekára kendő volt kötve, az volt a szoknya, be volt egy madzaggal ráncolva, mert nem volt más ruha, és szerették volna valami ünnepélyes módon felöltöztetni. Ezek döbbenetes megtapasztalások... vajon mi lehet otthon... Amikor kimegyünk ezekhez a családokhoz, hihetetlen dolgokat látunk, és tudjuk, segíteni kell, hogy a gyerekeket ne szívja be a nyomor. Az ember ott megismeri a szegénység összes bugyrát, az uzsorát, a kikapcsolt áramot, azt, hogy a hónap második felében már gond az enni való, hogy üti fel a fejét a gyerekek közt is a prostitúció, és akkor próbál valami stratégiát felépíteni, hogy ne így legyen. A falvakban azt is megértettem, hogy a legmélyebben lévő gyerekekre a művészetoktatás sincs elég befolyással, így elkezdtünk egy szociális esélyteremtő munkát, amely ma már nagyobb volumenű, mint maga az iskola. Tizenhárom településen végezzük, és egy Told nevű kis zsáktelepülésen próbáljuk a modelljét kifejleszteni. A családokat is bevonva, közösségfejlesztéssel, krízishelyzetek elhárításával, az önfenntartási képességek fejlesztésével, munkahelyteremtéssel is foglalkozunk. Azt szeretnénk bizonyítani, hogy ezekben a szegregátumokban, ahol

nincs egyetlen érettségizett ember sem, ahol nincs semmilyen infrastruktúra, ahol senki nem fog semmiféle gazdaságfejlesztő tevékenységet kezdeni, ott is el lehet indítani pozitív folyamatokat a gyerekek jövője érdekében.”

A gyerekek megélték az alkotás csodáját, egyre nagyobb sikerek jöttek, elkezdtek nyerni rajzpályázatokon.

Kevesebb a konfliktus, egyre több a siker

„A felnőtteknél is kialakult egyfajta vágy, az analfabéták szeretnék megtanulni írni-olvasni, a nyolc általánossal rendelkezők közül többen szeretnék leérettségizni, mert érzik, hogy elmaradt valami az életükből, amire talán most a mi segítségünkkel lehetőséget kapnak. Nap mint nap megtapasztaljuk, hogy kevesebb a magántanulói jogviszony, kevesebb a tizenhat éves kora előtt teherbe eső lány, többen maradnak bent a középiskolában – és nem morzsolódnak le –, a lakókörnyezet állapota javul, kevesebb az olyan konfliktus, ami rendőri beavatkozást igényel, kevesebb a lopás. Vannak sikertörténetek. Vannak gyerekek, akikről biztosan tudjuk, hogy ez az önbizalmat erősítő művészeti tevékenység vitte őket tovább. Van egy fiú, aki kisegítő iskolából indult, és tudott szakmát, jogosítványt szerezni. Ma a sport területén kiemelkedő munkát végez, szép sikerei vannak. Egy másik fiú mélyszegénységből, egy teljesen szegregált iskolából indult, és ma Pannonhalmán tanul a bencésekénél. Nagyon nagy összefogással jutott el oda.”

„De nem az egyes sikerekben van a lényeg, hanem abban, hogy tudunk-e olyan hatást kiváltani, ami száz-kétszáz gyerekre, vagyis leginkább a problémára hat. Apró lépésekkel haladva, messzebb kell néznünk. Mindig előre.”